

Dr hab. med. Paweł Hrycaj

Chory z dolegliwościami reumatycznymi

Zakład Reumatologii i Immunologii Klinicznej

Katedra Immunologii Klinicznej

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Badanie chorego

Jakie objawy są
najczęstsze u
chorych na choroby
reumatyczne?

Najczęstsze objawy chorób reumatycznych

Najczęstsze objawy chorób reumatycznych

Jak dokładne powinno być
badanie kliniczne chorego?

Co to jest GALS?

Gait

Arms

Legs

Spine

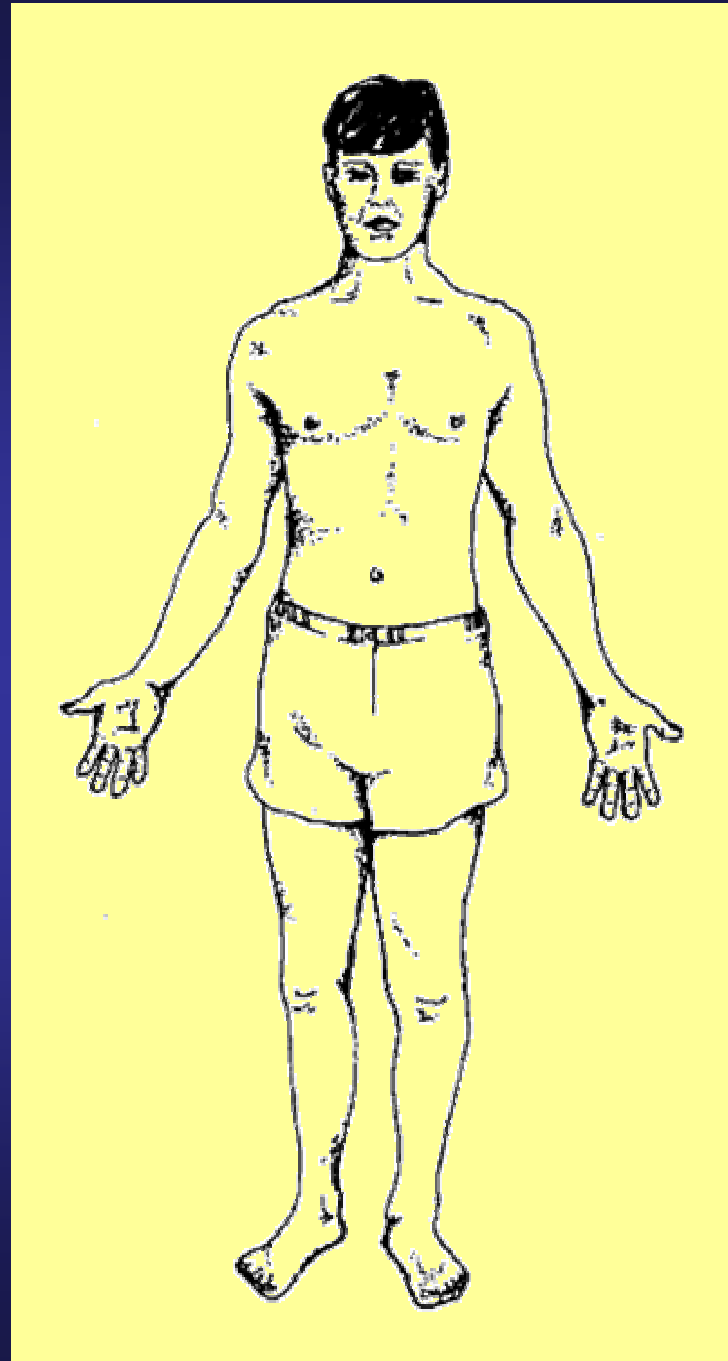
Ocena chodu

- Obserwacja chorego podczas chodzenia do przodu, do tyłu i obracania się
- Ocena płynności i symetrii ruchów kończyn dolnych, miednicy i kończyn górnych
- Ocena długości kroku i zdolności do szybkiego wykonywania zwrotów

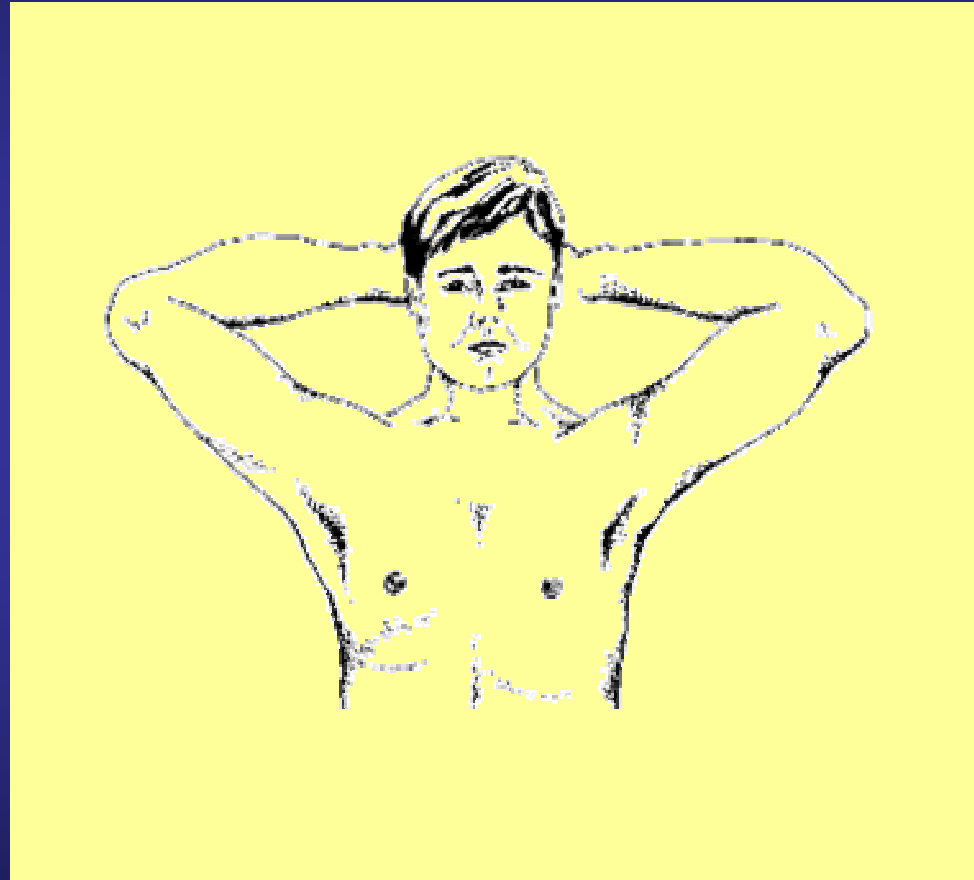
Kończyny górne

- Oglądanie z przodu obu kończyn górnych (ocena obrysu stawów i mięśni oraz symetrii obu ramion)
- Ocena powierzchni dłoniowych obu rąk i stopnia wyprostowania stawów łokciowych (zapalenie/uszkodzenie stawów łokciowych i stawów rąk, przykurcze stawów, przykurcz Dupuytrena)
- Uniesienie dłoni i ich oparcie o potylicę (ocena stawów barkowych, stawów obojczykowo-barkowych i mostkowo-obojczykowych)

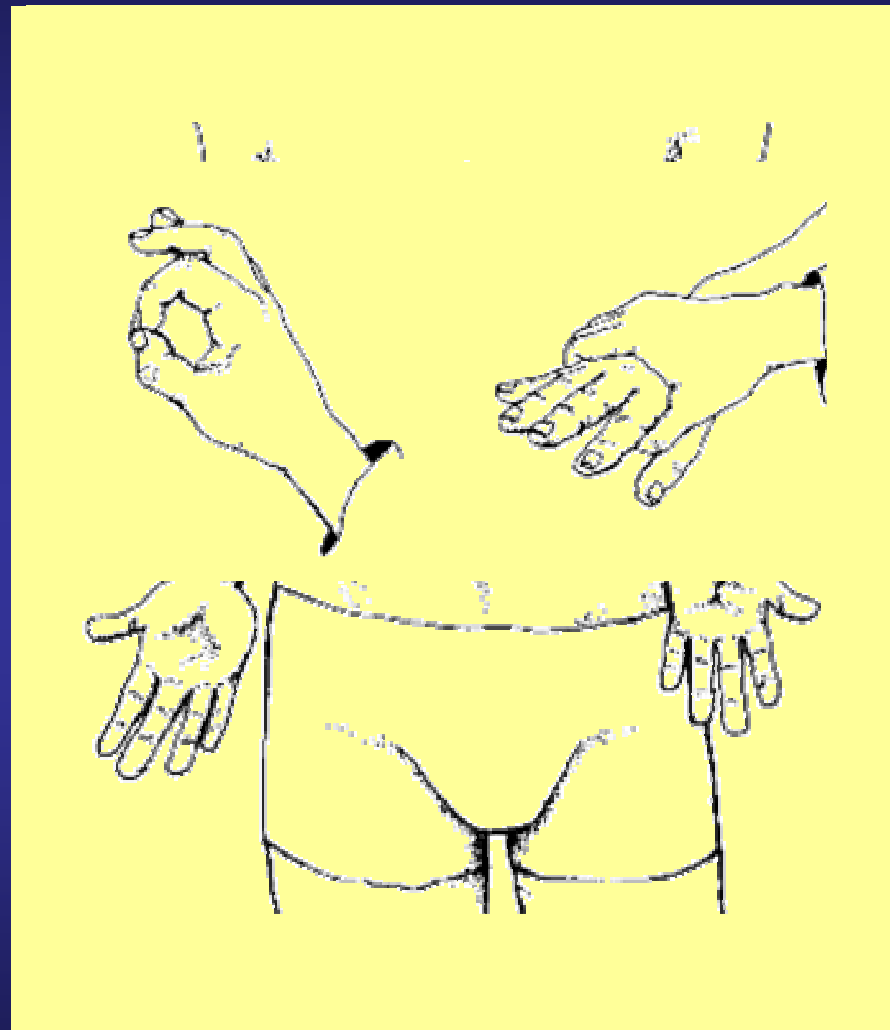
Kończyny górne

- Oglądanie z przodu obu kończyn górnych (ocena obrysu stawów i mięśni oraz symetrii obu ramion)
- Ocena powierzchni dłoniowych obu rąk i stopnia wyprostowania stawów łokciowych (zapalenie/uszkodzenie stawów łokciowych i stawów rąk, przykurcze stawów, przykurcz Dupuytrena)
- Uniesienie dłoni i ich oparcie o potylicę (ocena stawów barkowych, stawów obojczykowo-barkowych i mostkowo-obojczykowych)

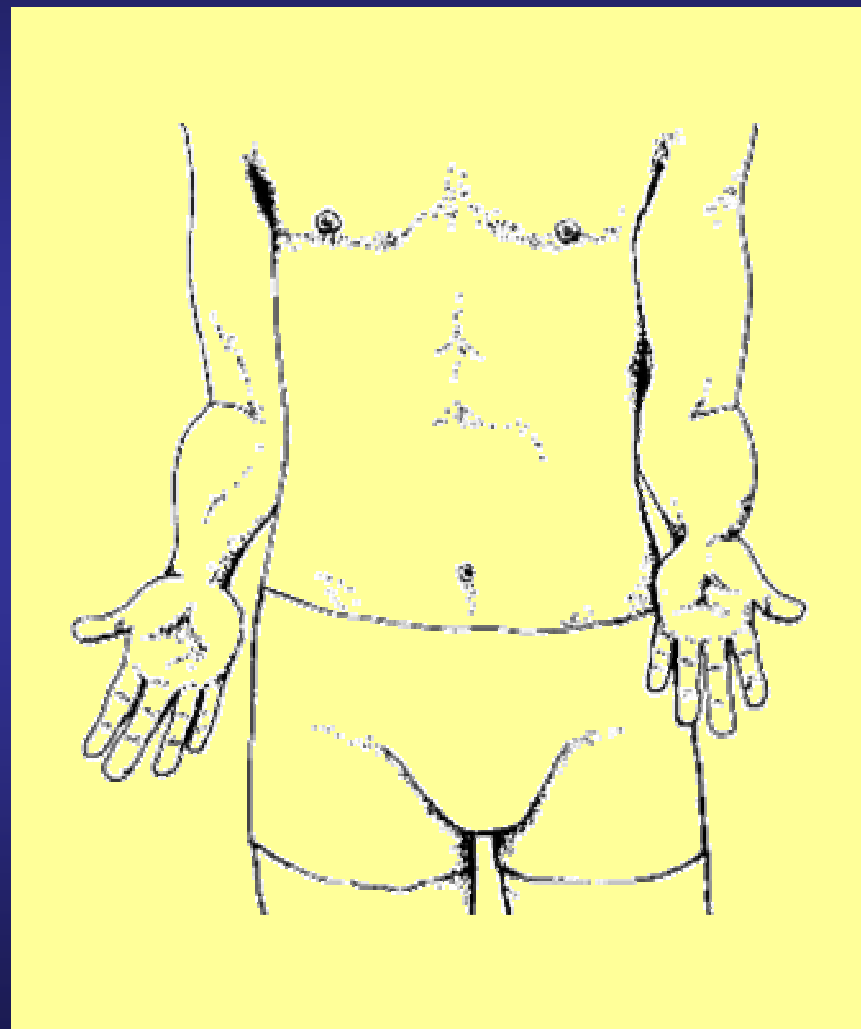
Stawy rąk

- Stawy rąk ocenia się w pozycji wyprostowanej, co ułatwia ocenę obrzęku i deformacji
- Ocenia się ruch odwracania i nawracania oraz chwytność obu dłoni
- Dotykanie palcami do kciuka pozwala oszacować sprawność dłoni
- Ucisk na dłoń na wysokości stawów śródrečno-palcowych jest użytecznym testem skriningowym, pozwalającym na wykrycie zapalenia tych stawów

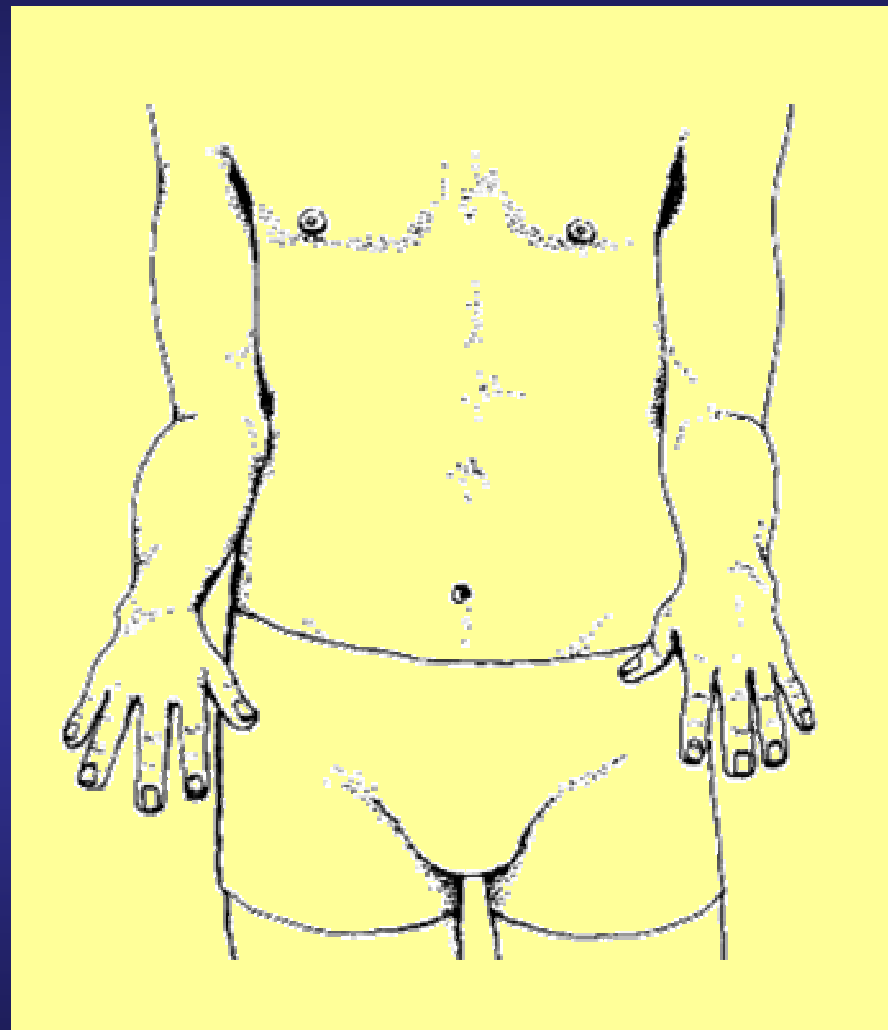
Stawy rąk

- Stawy rąk ocenia się w pozycji wyprostowanej, co ułatwia ocenę obrzęku i deformacji
- Ocenia się ruch odwracania i nawracania oraz chwytność obu dłoni
- Dotykanie palcami do kciuka pozwala oszacować sprawność dłoni
- Ucisk na dłoń na wysokości stawów śródrečno-palcowych jest użytecznym testem skriningowym, pozwalającym na wykrycie zapalenia tych stawów

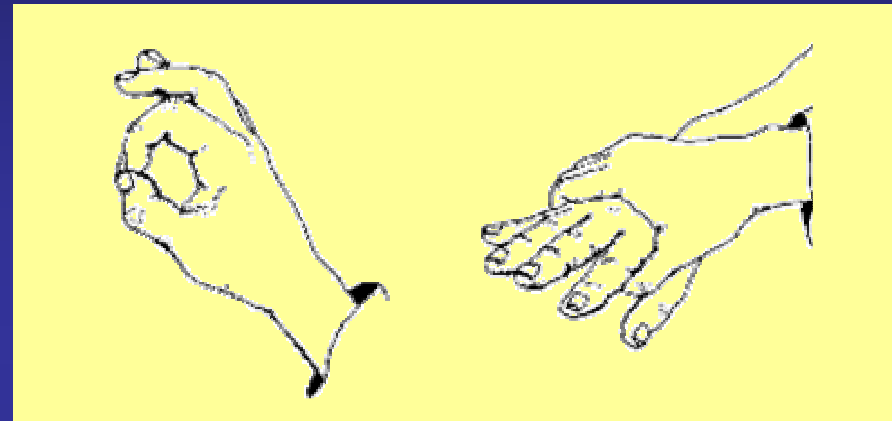
Stawy rąk

- Stawy rąk ocenia się w pozycji wyprostowanej, co ułatwia ocenę obrzęku i deformacji
- Ocenia się ruch odwracania i nawracania oraz chwytność obu dłoni
- Dotykanie palcami do kciuka pozwala oszacować sprawność dłoni
- Ucisk na dłoń na wysokości stawów śródrečno-palcowych jest użytecznym testem skriningowym, pozwalającym na wykrycie zapalenia tych stawów

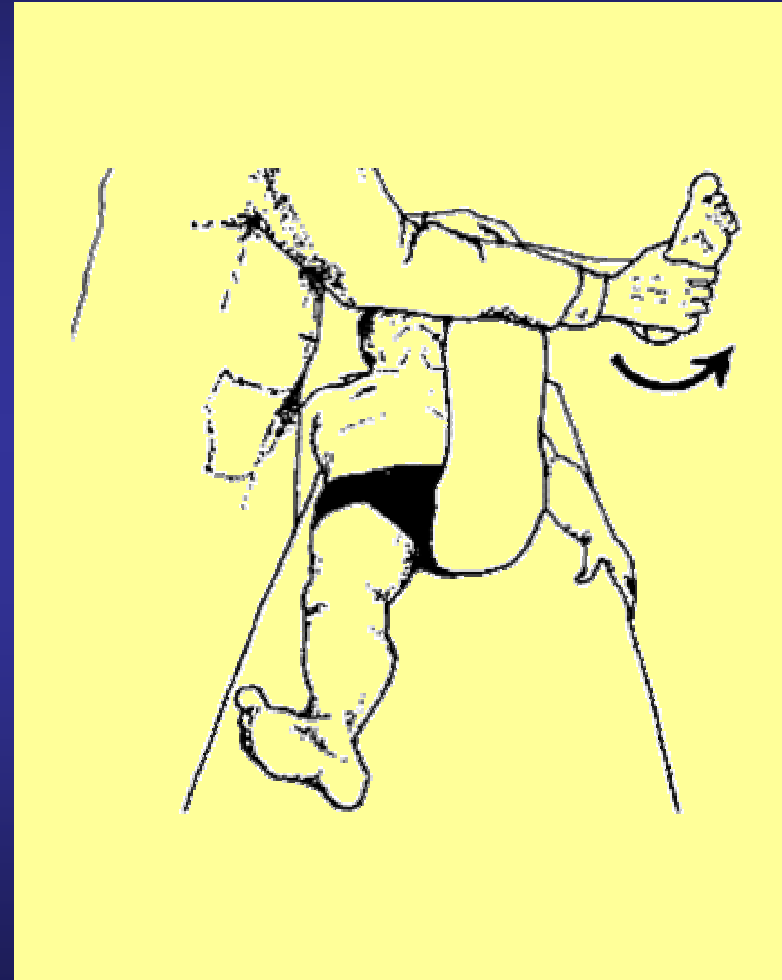
Stawy rąk

- Stawy rąk ocenia się w pozycji wyprostowanej, co ułatwia ocenę obrzęku i deformacji
- Ocenia się ruch odwracania i nawracania oraz chwytność obu dłoni
- Dotykanie palcami do kciuka pozwala oszacować sprawność dłoni
- Ucisk na dłoń na wysokości stawów śródrečno-palcowych jest użytecznym testem skriningowym, pozwalającym na wykrycie zapalenia tych stawów

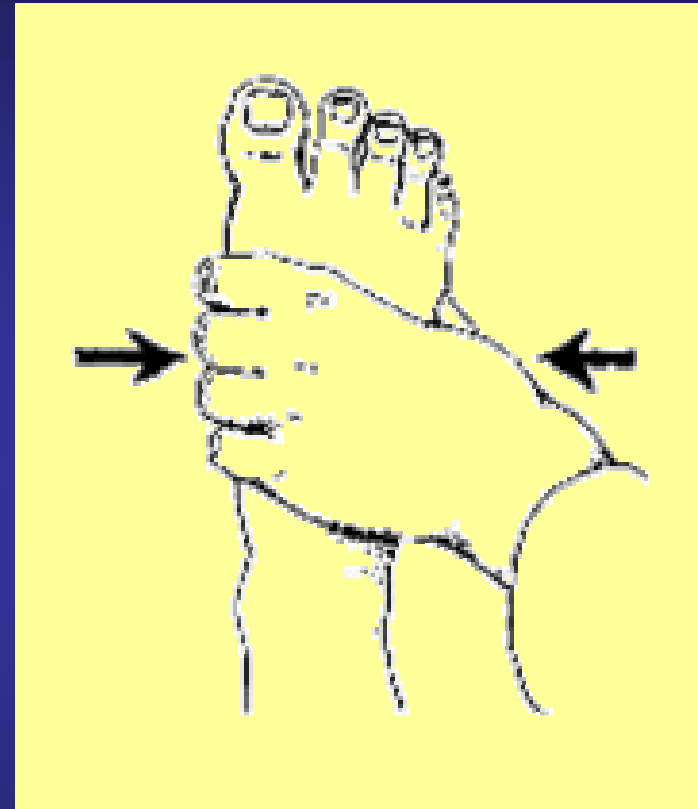
Kończyny dolne

- Oglądanie stawów kolanowych i stawów stóp u chorego w pozycji stojącej
- Ocena zakresu zginania stawów kolanowych i biodrowych u chorego w pozycji leżącej z oceną trzeszczeń w stawach kolanowych
- Ocena rotacji w stawie biodrowym
Badanie stawu kolanowego na obecność wysięku (balotowanie rzepki, „bulge sign”)
- Ucisk na stopy na wysokości stawów śródstopno-palcowych - obecność synovitis
- Oglądanie podszwowych powierzchni obu stóp (nagniotki, modzele, zmiany skórne np. keratoderma blenorrhagica)

Kończyny dolne

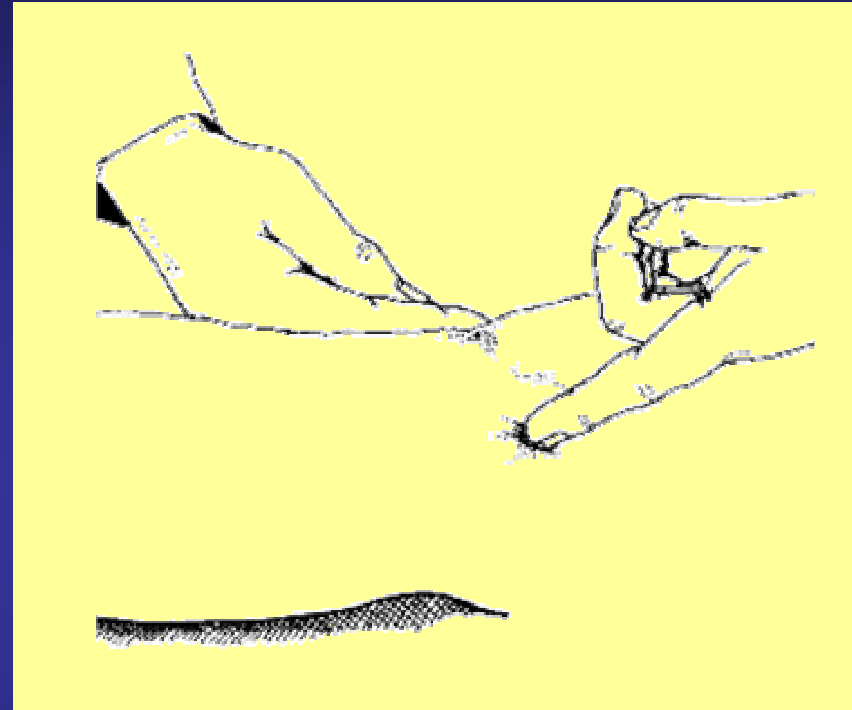
- Oglądanie stawów kolanowych i stawów stóp u chorego w pozycji stojącej
- Ocena zakresu zginania stawów kolanowych i biodrowych u chorego w pozycji leżącej z oceną trzeszczeń w stawach kolanowych
- Ocena rotacji w stawie biodrowym
Badanie stawu kolanowego na obecność wysięku (balotowanie rzepki, „bulge sign”)
- Ucisk na stopy na wysokości stawów śródstopno-palcowych - obecność synovitis
- Oglądanie podszwowych powierzchni obu stóp (nagniotki, modzele, zmiany skórne np. keratoderma blenorrhagica)

Kończyny dolne

- Oglądanie stawów kolanowych i stawów stóp u chorego w pozycji stojącej
- Ocena zakresu zginania stawów kolanowych i biodrowych u chorego w pozycji leżącej z oceną trzeczceń w stawach kolanowych
- Ocena rotacji w stawie biodrowym
Badanie stawu kolanowego na obecność wysięku (balotowanie rzepki, „bulge sign”)
- Ucisk na stopy na wysokości stawów śródstopno-palcowych - obecność synovitis
- Oglądanie podszwowych powierzchni obu stóp (nagniotki, modzele, zmiany skórne np. keratoderma blenorrhagica)

Kończyny dolne

- Oglądanie stawów kolanowych i stawów stóp u chorego w pozycji stojącej
- Ocena zakresu zginania stawów kolanowych i biodrowych u chorego w pozycji leżącej z oceną trzeszczeń w stawach kolanowych
- Ocena rotacji w stawie biodrowym
Badanie stawu kolanowego na obecność wysięku (balotowanie rzepki, „bulge sign”)
- Ucisk na stopy na wysokości stawów śródstopno-palcowych - obecność synovitis
- Oglądanie podszwowych powierzchni obu stóp (nagniotki, modzele, zmiany skórne np. keratoderma blenorrhagica)

Na co może wskazywać
zaczerwienie skóry ponad
stawem?

Stany nagłe w reumatologii

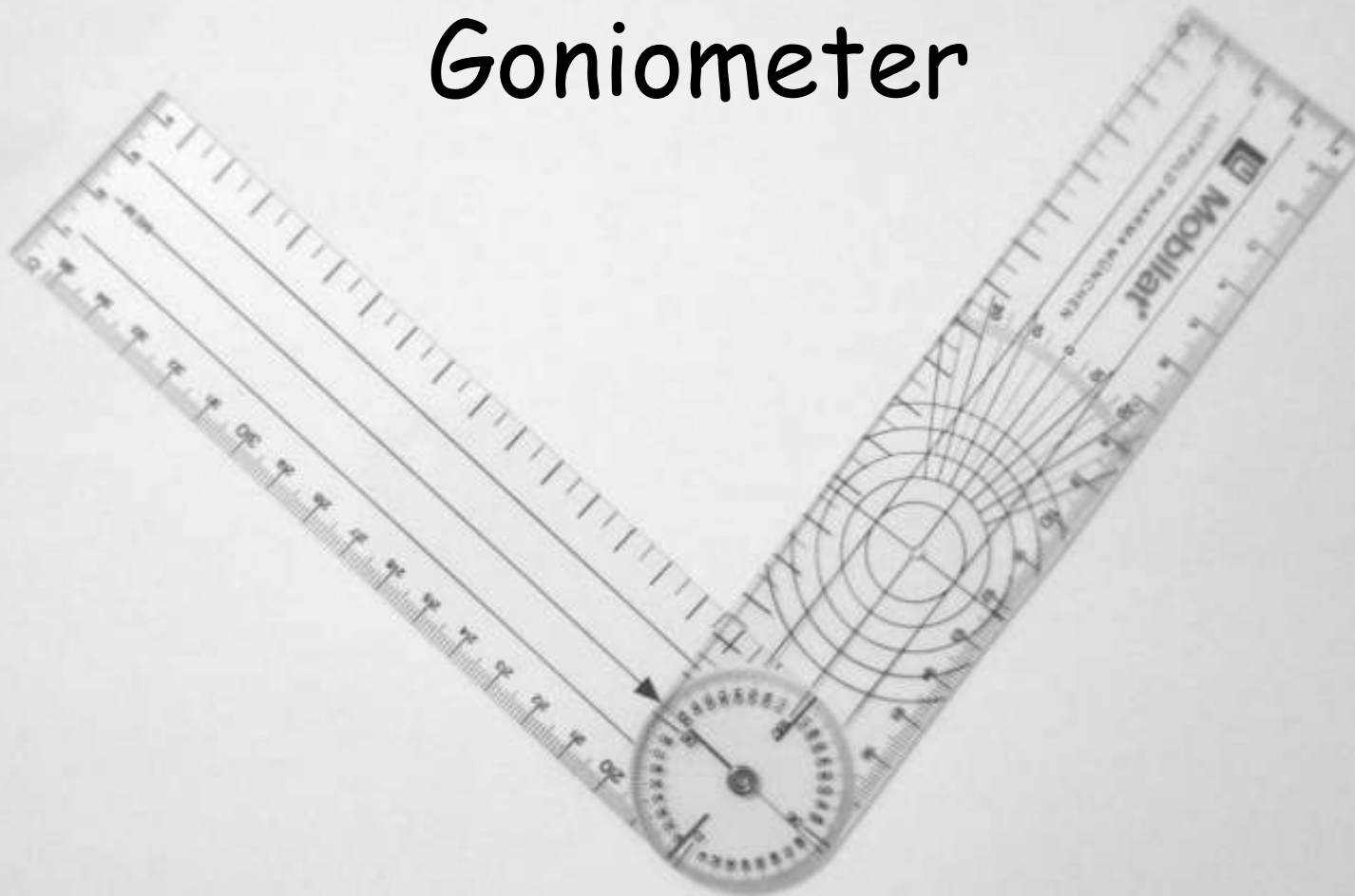
- Napad dny moczanowej
- Zapalenie tętnicy skroniowej
- Zakażenie stawu
- Zapalenie kości
- Zakażenie okołostawowych tkanek miękkich
- Otwarte złamania
- Wzmożone ciśnienie w przedziałach międzypowięziowych
- Złamania z kompresją nerwów/naczyń
- Kompresja struktur cauda equina

Badanie palpacyjne stawów

Zakres ruchomości stawów:
oszacować czy zmierzyć?

Goniometer

Jaką ruchomość stawów
należy badać jako pierwszą:

bierną czy czynną?

Badanie zakresu ruchomości czynnej

- Poproś chorego o wykonanie ruchu w stawie w możliwie pełnym zakresie
- Zwróć uwagę na stopień i rodzaj ograniczenia ruchomości
- Zwróć uwagę na zwiększoną ruchomość lub niestabilność stawu
- Zawsze porównuj lewą i prawą stronę
- Zbadaj ruchomość bierną jeśli zakres ruchomości czynnej nie jest prawidłowy

Badanie zakresu ruchomości biernej

- Poproś chorego o rozluźnienie mięśni w badanej okolicy
- Delikatnie sprawdź zakres ruchomości badanego stawu
- Zwróć uwagę na stopień i rodzaj ograniczenia ruchomości
- Zwróć uwagę na zwiększoną ruchomość, zbadaj staw pod kątem niestabilności
- Zawsze porównuj lewą i prawą stronę

Badanie poszczególnych stawów (1)

- Stawy rąk - zgięcie/prostowanie; przywodzenie/odwodzenie
- Kciuk - zgięcie/prostowanie; przywodzenie/odwodzenie; przeciwstawianie
- Nadgarstek - zgięcie/prostowanie; odchylenie łokciowe i promieniowe
- Przedramię - nawracanie/odwracanie
- Łokieć - zgięcie/prostowanie
- Bark - zgięcie/prostowanie; rotacja wewnętrzna/zewnętrzna; przywodzenie/odwodzenie (2/3 staw ramienny, 1/3 połączenia łopatki z klatką piersiową)

Badanie poszczególnych stawów (2)

- Biodro - zgięcie/prostowanie; przywodzenie/odwodzenie; rotacja wewnętrzna/zewnętrzna
- Kolano - zgięcie/prostowanie
- Staw skokowy – zgięcie podszwowe/prostowanie
- Stopa – nawracanie/odwracanie
- Palce stóp - zgięcie/prostowanie
- Kręgosłup - zgięcie/prostowanie; zgięcie lewo/prawostronne; rotacja lewo/prawostronna

Ocena ruchomości kręgosłupa

- Ocena ruchomości kręgosłupa szyjnego
- Test Otta
- Test Schobera
- Ocena stawów krzyżowo-biodrowych
- Badanie spirometryczne

Inne techniki badania i testy

- Objaw Tinela
- Test Phalena
- Przedni i tylny objaw szufladki (Lachmana)
- Test opadania ramienia
- Objaw zakleszczenia (impingement sign)
- Badanie ścięgna zginacza głębokiego palców
- Badanie ścięgna zginacza powierzchownego palców

Dziękuję za uwagę!